

איגוד לשכות המסחר

ארגון העסקים הגדול בישראל

נקודות מתוך וובינר לשכת המסחר בשיתוף מינהל המכס- 19.7.2020 (יש לעיין לצד המצגות)

הרצאתו של יצחק ליאון, מנהל תחום בכיר בנושא שינויים ועדכונים בחזית המכס

תשומת ליבכם לאתר רשות המיסים החדש ובו לשונית המכס המכילה עדכונים שוטפים, מדריכים ומידע, מחשבון מיסים ביבוא אישי, מכס-פדיה המכיל הסברים למושגים רבים ועוד.

במצגת מפורטים פרויקטים שוטפים עליהם עומל המכס לרבות המשך פיתוח מערכת שער עולמי, מיקוד בשיפור השירות לאזרח, קידום תכניות יבואן / גורם כלכלי מאושר ועוד.

במצגת מפורטים פרויקטים ארוכי טווח עליהם עומל המכס דוגמת בונדד ע"י הרש"פ, מסופי קצצ"א ותש"ן, הקמת אתרי בדיקות בנמלי חיפה ואשדוד החדשים, בית מכס ירדן, אתר משקף חדש באילת ועוד.

הרצאתו של אריק דהן, מרכז מכס וכללי מקור בנושא הסכמי הסחר עם פנמה וקולומביה

הסכמי הסחר עם פנמה וקולומביה עברו הליך ארוך של אשרור ונכנסו השנה לתוקף (פנמה נכנס לתוקף, קולומביה יכנס לתוקף ב-11.8.2020).

הסכמים אלו מצטרפים לבלוק החדש של הסכמי סחר עם אמריקה הדרומית, יחד עם הסכם מרקוסור (ארגנטינה, אורוגוואי, ברזיל ופרגוואי). מדובר בבלוק של הסכמי סחר מסוג "דור חדש" הואיל והטמיעו בהם את מיטב האלמנטים שזוהו בהסכמי הסחר עם מדינות נפט"א (למשל יכולת הישבון- שקיימת גם בהסכם הסחר עם פנמה וגם בהסכם הסחר עם קולומביה), ואת מיטב האלמנטים הקיימים בהסכמי סיר עם הגוש היורו-ים תיכוני (למשל – אימות מקור דרך רשויות המכס ואפשרות עבודה אקסטרטוריאלית) לתוך הסכמי הסחר הללו.

כעוסקים, יש להבין האם להסכם אס"ח (אזור סחר חופשי) יש רלוונטיות אל"י כעוסק- ולשם כך צריך להתקיים:

- עסקת טובין עם פנמה / קולומביה (יבוא/יצוא)
- על הטובין מוטל מכס
- צד לעסקה מבקש הטבת מכס.

שימו לב כי הסכם סחר אינו מסמך חובה כגון שטר מטען, על יבואן / יצואן לבקש את הטבת המכס בהתאם להסכם, ובכפוף לעמידה בתנאיו. לעיתים יש פעימות להסכמי הסחר, וההטבה תתקבל בהתאם לכך. כל בדיקה של קיום הטבה נעשית לפי הטובין הספציפי והמדינה הספציפית ממנה הוא מיוצא / מיוצא.

ברגע שאנו כיבואנים / הלקוח בפנמה / קולומביה מבקשים את מסמך ההעדפה על מנת לממש את הטבת המכס יש להיכנס לנספח הרלוונטי של אותו ההסכם ולפנות אל הסיווג המקצועי של המוצר- בין אם מדובר במוצר חקלאי בין אם מדובר במוצר תעשייתי.

יש לברר מה שיעור המכס החל על המוצר, בהתאם לסיווג שלו (חקלאי / תעשייתי) ולאחר מכן ניתן יהיה לחשב את ההטבה.

- במוצרים חקלאיים: אם פרט המכס לא מופיע בנספחים להסכם < לא מגיעה הטבת מכס.
- במוצרים תעשייתיים: אם פרט המכס לא מופיע בנספחי ההסכם < זכאיים לפטור מידי מכס.

המספרים מסמלים את מספר הפעילות במסגרתן הוחלט שמכס יופחת. למשל 85 = נקבל 100% הפחתה במכס אחרי 5 שנים, אך למעשה מדובר בפחות- כי הפעילות נספרות עם כניסה לתוקף של ההסכם- ראו דוגמא במצגת.

צריכים להתקיים 3 כללים בסיסיים, הרלוונטיים לכל הסכמי הסחר, כדי שטובין מסוימים יהיו זכאים להטבת מכס:

- עמידה בכללי מקור- תשומת ליבכם כי קיימים גם בהסכם עם קולומביה וגם בהסכם עם פנמה אפשרות לצבירה דו צדדית של מוצרים מוגמרים. בהסכמים אחרים קיימת מורכבות בעניין זה. למשל, ביצוא של משאית אירופאית לישראל, לאחר שימוש מוחזרת לבלגיה- האירופאים ע"פ ההסכם עם האיחוד לא יכירו במקור המשאית לאחר שיצאה כבר משטח האיחוד. בהסכם עם פנמה ועם קולומביה, במקרה כזה המוצר עדיין יוכר כמוצר מקומי. בהסכם סחר עם פנמה בלבד, יש אפשרות לצבירה אלכסונית של חומר גלם שמקורם במדינה שלישית, כשלשני הצדדים בנפרד יש עמה הסכם הסחר בתוקף. בכל אחד מהסכמי הסחר יש רשימה של פעולות לא מספיקות להגדרת המוצר כעומד בכללי מקור (פועלים לפי שלילה- למשל, הסרת אבק או אריזת המוצר לא נחשבות פעולות עיבוד מספיקות). חידוש בהסכם הסחר עם פנמה מגדיר כי הטמעת תוכנה שפותחה בישראל בתוך מוצר שמסווג בפריטי המכס 84/85/87/90 יוגדר כעיבוד משמעותי. למידע אודות עמידה בכללי מקור וכללים מיטביים עיינו במצגת.
- הובלה במישרין- בהסכם הסחר עם פנמה מתאפשר מעבר בין מדינות שהן לא צד להסכם- המעבר בין המדינות באחריות היצואן והוא צריך להוכיח הובלה במישרין.
- שימוש כדן בהוכחות מקור

תעודת המקור בהסכם עם פנמה קצת יותר מורכבת ונדרש לציין בה את סיווג המכס- בתעודת מקור עם קולומביה לא צריך לציין את סיווג המכס. בשני ההסכמים, הוטמעו הוראות מעבר לתעודה אלקטרונית – במקרה של קולומביה, הוטמעו בנושא הוראות מפורטות מאוד – אך המעבר לתעודות אלקטרונית מותנית בהסכמת הצדדים.

הוצאתו של ישי עשהאל, מנהל תחום בכיר תהליך השחרור (תש"ר) וניהול סיכונים בנושא ליקויים חוזרים של יבואנים וסוכני מכס שיש לתת עליהם את הדעת

הליך הערכת סיכונים ואכיפה נועד לטייב את הסחר ולהביא לזירוזו ככל הניתן.

במצגת ניתן להתרשם מתרשים הזרימה של הליך שחרור הטובין וכיצד הערכת הסיכונים משתלב בתוכו- המודל במצגת מבוסס על שילוח ימי. כבר בשלב המצהר מריצים את הליך הערכת הסיכונים, לאחר מכן מוגשת הצהרת היבוא (סוכן המכס מבצע זאת לרוב בשם היבואן) והמטען מנותב על בסיס מערכת הערכת סיכונים המספקת ניקוד ומנתבת ליחידה המתאימה. מרבית הצהרות היבוא משתחררות ללא מגע יד אדם ומקבלות התרה אוטומטית. 5% מהצהרות היבוא מנותבות לבקרת מסמכים, ו-1.5% מתוך אלו המנותבות לבקרת מסמכים נבדקות בדיקה פיזית. זמן ההתרה עומד כיום על 6 דק' במוצע.

ליקויים- כדי לתחקר את יעילות הליך השחרור המכס מנתח את הליקויים השונים. קיימים למעלה מ-100 סוגי ליקויים- למשל עבירת מקור כתוצאה מבדיקה פיזית / גירעון מקור (סוג העבירה = סוג ליקוי = מעין נושאי גג. למשל עבירת מקור).

לכל ליקוי יש ניקוד הנע בין 1 ל-5 (החמור ביותר). ניקוד הליקויים נגזר מסוג הליקוי ולא ניתן לערוך אותו. ניתן לעקוב אחר הליקויים שנרשמו באתר רשות המיסים.

על יבואנים וסוכני מכס לעקוב אחר דו"ח הליקויים ואם ישנה טעות, יש להנחות את סוכן המכס לפעול לתיקונה מול המכס. האחריות על הליקוי – סוכן מכס או יבואן יכולה להיות תחום אפור ויש מקרים

של אחריות משותפת. יש לתת על כך את הדעת בפרט לקראת כניסתם לתוקף של העיצומים הכספיים.

בכוונת המכס ליצור אזור אישי ליבואן / סוכן שיקלול אלמנטים כגון גישה להצהרות היבוא, דו"ח ליקויים, אילו יפויי כוח ביצע והתוקף שלהם ועוד. לשכת המסחר תרכז רעיונות נוספים בהמשך.

הוצאתו של עמיר קרון, מנהל תחום גורם כלכלי מאושר בנושא תכניות יבואן מאושר וגורם כלכלי מאושר

מדובר בתכניות לפישוט הסחר, שהן וולונטריות להצטרפות ללא עלות כספית**.

יבואן מאושר היא תכנית המתמקדת בפישוט תהליכי יבוא. המכס עשו דו"חות ומיפו את קהילת הסחר לכמה פלחים, וגילו 3000 יבואנים שיכולים להיות מכר. כל אחד מ-3000 היבואנים היה אמור לקבל מכתב מסוכן המכס שלו שהוא יבואן מאושר. ברי, מנהל איגוד התאגידים של סוכני המכס והמשלחים הבינ"ל יתזכר את סוכני המכס בעניין שליחת מכתבים אלו.

AEO- גורם כלכלי מאושר- תכנית בינ"ל שקיימת במדינות רבות, תחת אמנת לפישוט הסחר. התכנית מתמקדת בפישוט תהליכים ואבטחת שרשרת האספקה, ומיועדת בעיקר ליבואנים, סוכני מכס, משלחים, חברות ספנות, מחסנים וכיוצא בזה. יש הקלות ביצוא ובכניסה לשווקים בחו"ל.

**העלות הכספית שיכולה להיות היא בגין דרישות ליישום הקריטריונים הביטחוניים הנדרשים לאחר שביצע ביקורת האבחון הביטחוני בחברה

קהל היעד- הבחנה בין שתי התכניות:

גורם כלכלי מאושר- חברות בשרשרת הסחר הבינ"ל בעלות פעילות בתחום היצוא.

יבואן מאושר- חברות הפעילות בתחום היבוא ואינן נחשבות יבואניות ע"פ הגדרת תכנית "גורם כלכלי מאושר".

תהליך ההצטרפות:

גורם כלכלי מאושר

- הגשת טופס בקשה מקוון להצטרפות לתכנית על כל צורפותיו בלשונית גורם כלכלי מאושר שבאתר רשות המיסים (נדרש שימוש בכרטיס חכם)
- עמידה בתבחינים מכסיים
- מילוי שאלון ביטחוני (עמידה בתבחינים ביטחוניים)- תוספת בהיבט של יצוא, מתחייבים כלפי חו"ל שמדובר בחברה אמינה, כי מקבלים הקלות בנמל היעד.
- ביקורת פיזית לבדיקת התבחינים הביטחוניים
- קבלת אישור מעמד גורם כלכלי מאושר AEO- תקף לשנה (לאחר שנה בודקים שהכל תקין, ואם כן- מקבלים אישור לשנתיים, וייתכן שגם לשלוש נוספות).
- בסיום ההליך, במידה ואושרתם, ניתן להשתמש בלוגו גורם כלכלי מאושר במסמכים

יבואן מאושר

- הגשת טופס בקשה מקוון להצטרפות לתכנית תחת הכותרת "תהליך הצטרפות" באמצעות כרטיס חכם- שנדרש בתחילת מילוי הטופס
- עמידה בתבחינים מכסיים
- קבלת אישור מעמד יבואן מאושר- תקף לשנתיים

קריטריונים

גורם כלכלי מאושר

תבחינים מכסיים:

- ציות לחוקי המס וסחר חוץ השונים
 - תבחינים פיננסיים- הכל במערכות המכס, מזינים ח.פ ורואים את הכל- המערכות מסונכרנות גם מערכת מע"מ ומס הכנסה.
 - קיום מערכת ממוחשבת לניהול רכש, בקרת מסמכים, בקרת רשומות איכות וניהול מחסן (כדוגמת ISO9001)
 - גיבוי ושמירה אלקטרונית של נתוני החברה
- ברגע שהתהליך המכסי הסתיים, מוזנות האינדיקציות (ההקלות) למערכות- זאת במידה והיבואן משתף פעולה עם הליך הביטחוני. במידה והתהליך מופסק בשל היבואן ההקלות ימחקו .
- תבחינים ביטחוניים (ברגע שעוברים לשלב של תבחינים ביטחוניים, מוצמד קב"ט שמלווה את התהליך מטעם רשות המיסים):

- אבטחת מבנים/חצרות (ביטחון פיזי)
- אבטחת מטענים (מכולות ושינוע)
- אבטחת שותפי הסחר- סוכני מכס וכן הלאה
- תודעת ביטחון (מדיניות והכשרה) ביטחון עובדים

יבואן מאושר

מכסיים:

- ציות לחוקי המס וסחר חוץ השונים
- תבחינים פיננסיים- הכל במערכות המכס, מזינים ח.פ ורואים את הכל- המערכות מסונכרנות גם מערכת מע"מ ומס הכנסה
- קיום מערכת ממוחשבת לניהול רכש, בקרת מסמכים, בקרת רשומות איכות וניהול מחסן (כדוגמת ISO9001)
- גיבוי ושמירה אלקטרונית של נתוני החברה

הסכמי הכרה הדדית שנחתמו- פירוט המדינות

נחתמו עם כה הסכמים עם המדינות הבאות: טיוואן, ארה"ב, דרום קוריאה, קנדה, סין, מקסיקו, הונג קונג- מכס ישראל מעביר את פרטי החברות שיש להם מעמד גורם כלכלי מאושר, ואותן המדינות מעבירות את פרטי החברות המאושרות אצלם אלינו, כך שאם מייבאים מספק שהוא AEO- מערכת הערכת סיכונים עוברת בצורה הרבה יותר מהירה (למשל, פחות בדיקות פיזיות לספק AEO).

רשימת החברות ב-7 המדינות שהן מאושרות AEO לא מפורסמות באתר רשות המיסים- יש לפנות לספק כדי לברר אם הוא מאושר AEO.

הקלות מידיות ברגע שאותרתם כיבואן / גורם כלכלי מאושר:

*בתנאי שסוכן המכס מוסמך AEO

1. קשר ישיר לאיש הקשר במחלקת "גורם כלכלי / יבואן מאושר" במכס- הדבר עומד לרשות 3,000 היבואנים שהמכס מיפה כמתאימים לתכנית.
2. אפשרות לשליחת מסמכים ישירות למערכת אשר התקבלו אצל סוכן המכס מנציגו או המשלח בחו"ל, ללא צורך בחתימה על הצרופות.*

יש לשים לב כי רוב ההקלות הם במידה והיבואנים פועלים עם סוכן מכס שהוא מאושר AEO. באתר המכס מפורסמת רשימה של סוכני מכס מאושרים AEO.

הקלות לאחר הסמכה, לאחר הגשת בקשת הצטרפות לתכנית:

*בתנאי שסוכן המכס מוסמך AEO

1. ***יישום שירות הודעה מוקדמת באוויר, בים וביבשה**- זמין מה-14.1.18- משלוח עושה את דרכו לישראל, כבר אפשר להגיש את הצהרת היבוא. אם הסוכן הוא גורם כלכלי מאושר והיבואן הוא יבואן מאושר/גורם כלכלי מאושר, ואם המשלוח לא נדרש לבקרה, כאשר סוכן המכס מגיש הצהרת יבוא, הוא יקבל הודעה מבעוד מועד שהמשלוח יקבל התרה עם הגעתו לישראל (ברגע שיש זמינות). באמצעות שאילתא היבואן בעצמו גם יוכל לראות זאת כי המערכות מסונכרנות. העיקר שסוכן המכס יגיש את הצהרת היבוא. במידה וסוכן המכס לא פועל כך, ניתן לבקש ממנו לעשות זאת.
2. **הקלה בערבויות במסגרת פטור מותנה (ייבוחן בעתיד)** - יבואנים שמביאים טובין בפטור מותנה חווים בעיות בנושא ערבויות לעיתים, במסגרת התכנית יהיו הקלות בעניין זה- יהיה צד ג' וכן הלאה, כדי שהערבות לא תעלה עלות נוספת.
3. ***הקלות בתהליך יבוא טובין במסגרת יצוא מוחזר (ייבוחן בעתיד)** - נושא יצוא מוחזר בעייתי מבחינת אכיפה להוכיח שמה שיצא, חזר. רפורמה בנושא דורשת שינויי חקיקה- וכרגע אנו בתקופת בחירות, לכן הדבר מתעכב. המכס מנסים לקדם מה שניתן בנושא גם כעת. על כל פנים, יש תקנה שאמורה לעלות לוועדה לכשתקום הכנסת.
4. ***התרה להצהרות יבוא 24 שעות 7 ימים בשבוע**- התרת במכס 24/7 לחברות שהן במעמד יבואן מאושר/ גורם כלכלי מאושר.
5. **בחינה לפטור מתצהיר יבואן**- גורם כלכלי מאושר פטור 99.9% מאותם גורמים מאושרים פטורים מתצהיר יבואן. היכן כן נדרש? יש מקרים ספציפיים ספורדיים, שכאשר יש טובין שיכולים להיות בעניינם נושא של הסכמים מסחריים בין היבואן לספק, סוגיה של תשלום תמלוגים שלא באה לידי ביטוי בתצהיר היבואן- באותם מקרים גם גורם כלכלי מאושר יידרש לתצהיר יבואן. במקרה הזה, תכנית יבואן מאושר נמצאת רמה מתחת לתכנית גורם כלכלי מאושר, ורבים כן נדרשים לתצהיר יבואן. כאן המכס משמשים סוג של נותני שירות ופונים בשם היבואן לגורם רלוונטי בהנהלת המכס, ושואלים האם אפשר להקל עליהם?
שימו לב כי גם אם מקבלים את הפטור מתצהיר יבואן יש לוודא שהיבואן מעביר לסוכן המכס את כל המידע הרלוונטי כדי לוודא שהמכס יוכל לחשב ערך למכס עם כל המידע, ולהימנע ממקרה של גירעונות.
6. **פרופיל חיובי**- כל גורם כלכלי/יבואן מאושר שמגיש הצהרת יבוא, מופיע על המסך שמדובר בגורם מאושר וקבלת ההחלטות היא בהתאם.
7. **עדיפות לבדיקה דוקומנטרית/שיקוף/פיזית**- בין 7-10% נבדקות הצהרות יבוא בתהליך השחרור, לאותם גורם בתכנית מדובר בסביבות 1% בלבד. לגבי בדיקות דוקומנטריות של הקבצים שהוגשו בפניו- בוחן המכס מסתפק בכך, ורק לאחר שיקול דעת, חצי אחוז מגורם כלכלי/יבואן מאושר נופלים לבדיקה פיזית
8. ***הגשת קבצים אלקטרונית, שהתקבלו מחו"ל, ישירות אצל סוכן המכס**- אין צורך לחתום עליהם.
9. ***פטור מסגר מכס בהעברה למחסן רשוי**- מי שעובד עם מחסן רשויה ששולח את הטובין למחסן בונדד בפיקוח המכס, סוכן המכס מתבקש לשים סגר מכס נוסף כי הוא נציג של היבואן. בהעברה בין נמל למחסן רשויה, אם טובין נעלמים או מגיעים בחוסר, היבואנים נושאים באחריות- מיסים וקנסות שעלולים להיווצר. לכן נדרש לשים סגר מכס. המכס פועלים כרגע לפתור את נושא סגרי המכס הנוספים בעבור גורם כלכלי/יבואן מאושר ובעבורם יסתפקו בסגר של חברת הספנות. הדבר מזרז את התהליך.
10. **קבלת תעודת גורם כלכלי מאושר/יבואן מאושר**.

מוזמנים להתעדכן באופן שוטף בקישור המרכז, מידי כשבועיים, בעדכוני המכס באתר

לשכת המסחר: <https://www.chamber.org.il/foreigntrade/1109/1111/>